

К. Қ. ШИЯСОВ
С. ҚҰЛШЫБАЕВ

ҚАРЖЫ

ЖОҒАРЫ ОҚУ ОРЫНДАРЫНА
АРНАЛҒАН ОҚУЛЫҚ

АЛМАТЫ 2005

МАЗМҰНЫ

2-басылымға алғысөз	3
Кіріспе	4
1-бөлім. Қаржы туралы жалпы ұғым және оны басқарудың негіздері	
1-тарау. Қаржының мәні, функциялары және рөлі	
1.1. Қаржы ұғымы, оның мәні мен қажеттігі	6
1.2. Қаржының функциялары және рөлі	18
1.3. Қаржының басқа экономикалық категориялармен өзара байланысы	27
1.4. Қаржы қатынастарының объектісі ретіндегі қаржы ресурстары мен қорлары	32
1.5. Қаржы жүйесі және оны ұйымдастырудың қағидаттары ...	39
Бақылау сұрақтары	51
2-тарау. Қаржы саясаты және қаржы механизмі	
2.1. Әлеуметтік-экономикалық процестердегі қаржы саясатының және қаржы механизмінің мәні мен маңызы	52
2.2. Қаржы саясатының мазмұны, міндеттері, мақсаттары және қағидаттары	58
2.3. Қаржы механизмінің мазмұны мен құрылымы	61
Бақылау сұрақтары	67
3-тарау. Қаржыны басқаруды ұйымдастыру	
3.1. Қаржыны басқару ұғымы	68
3.2. Шаруашылық жүргізуші субъектілердің қаржысын басқару	72
3.3. Мемлекеттің қаржысын басқару	74
3.4. Қаржыны басқарудың автоматтандырылған жүйесі	85
Бақылау сұрақтары	88
4 – тарау. Қаржылық жоспарлау мен болжау	
4.1. Қаржылық жоспарлаудың (болжаудың) мазмұны, міндеттері, қағидаттары мен әдістері	89
4.2. Қаржы жоспарларының жүйесі.	96
4.3. Қаржылық көрсеткіштер.	103
Бақылау сұрақтары	106
5-тарау. Қаржы қатынастарын құқықтық қамтамасыз ету	
5.1. Қаржы құқықтық қатынастары және қаржы-құқықтық нормалар	107
5.2. Мемлекеттің қаржылық қызметі және оны заңнамалы жүзеге асырудың әдістері	110
5.3. Қаржы заңнамасы жүйесіндегі қаржы-құқықтық актілері	111
Бақылау сұрақтары	136

6-тарау. Қаржылық бақылау	
6.1. Қаржылық бақылаудың мәні мен маңызы	114
6.2. Қаржылық бақылаудың сыныптамасы	117
6.3. Аудиторлық бақылау (аудит)	123
6.4. Қаржылық бақылаудың әдістері.	127
6.5. Қаржылық бақылауды ұйымдастыру	130
Бақылау сұрақтары	136
II-бөлім. Шаруашылық жүргізуші субъектілердің	
7-тарау. Шаруашылық жүргізуші субъектілер қаржысының жұмыс істеу негіздері	
7.1. Шаруашылық жүргізуші субъектілер қаржысының негіздері	137
7.2. Шаруашылық жүргізуші субъектілердің сыныптамасы. ...	141
7.3. Негізгі ұйымдық-құқықтық нысандарының шаруашылық жүргізуші субъектілері қаржысының ерекшеліктері	146
Бақылау сұрақтары	152
8-тарау. Коммерциялық негіздерде жұмыс істейтін шаруашылық жүргізуші субъектілердің қаржысы	
8.1. Коммерциялық шаруашылық жүргізуші субъектілердің қаржысын ұйымдастырудың негіздері.	154
8.2. Кәсіпорындар мен ұйымдардың қаржы қорлары	159
8.3. Өндірістік капиталдар және кәсіпорындар қызметінің қаржылық нәтижелері.	163
8.4. Кәсіпорындардағы қаржы менеджменті.	168
Бақылау сұрақтары	173
9- тарау. Коммерциялық емес ұйымдар мен мекемелердің қаржысы	
9.1. Коммерциялық емес ұйымдар мен мекемелер қаржысының мазмұны және оны ұйымдастыру	175
9.2. Коммерциялық емес қызметтің ұйымдары мен мекемелерін қаржыландырудың көздері.	178
9.3. Коммерциялық емес ұйымдар мен мекемелердің шығыстары.	181
Бақылау сұрақтары	186
III-бөлім. Мемлекеттің қаржысы	
10-тарау. Мемлекет қаржысының жалпы сипаттамасы	
10.1. Мемлекеттің экономикалық қызметі	187
10.2. Қоғамдық тауарлар, игіліктер және қызметтер көрсету ..	190
10.3. Мемлекет қаржысының ұғымы және құрамы	193
Бақылау сұрақтары	199
11-тарау. Мемлекеттің кірістері	
11.1. Мемлекет кірістерінің мәні	200
11.2. Мемлекет кірістерінің сыныптамасы	206
Бақылау сұрақтары	207

12-тарау. Салықтар және салық жүйесін ұйымдастыру	
12.1. Салық ұғымы және оның әлеуметтік-экономикалық мәні	208
12.2. Салық жүйесі	211
12.3. Салық алуды ұйымдастыру	217
12.4. Жанама салықтар	221
12.5. Корпорациялық табыс салығы	227
12.6. Жеке табыс салығы	233
12.7. Жер қойнауын пайдаланушылардың салықтары мен арнаулы төлемдері	235
12.8. Әлеуметтік салық	238
12.9. Меншікке салынатын салықтар	241
12.10. Алымдар, баждар, төлемдер	246
12.11. Арнаулы салық режимдері	249
12.12. Салықтарды аудару	253
12.13. Салық төлеуден жалтарыну	255
Бақылау сұрақтары	259
13-тарау. Мемлекеттің шығыстары	
13.1. Мемлекет шығыстарының мәні, құрамы және сыныптамасы	261
13.2. Экономиканы қаржыландыру	267
13.3. Әлеуметтік-мәдени шараларға жұмсалатын шығыстар ...	268
13.4. Халықты әлеуметтік қорғау шығыстары	273
13.5. Ғылыми-техникалық прогресті қаржыландыру	285
13.6. Қорғанысқа және басқаруға жұмсалатын шығыстар	287
Бақылау сұрақтары	290
14-тарау Мемлекеттік бюджет	
14.1. Мемлекеттік бюджеттің экономикалық мәні мен рөлі ...	292
14.2. Бюджет жүйесі және бюджет құрылысы	295
14.3. Мемлекеттік бюджеттің кірістері мен шығыстарының құрамы мен құрылымы	310
14.4. Бюджет балансы. Бюджет тапшылығы	321
14.5. Бюджеттік процесс	325
Бақылау сұрақтары	336
15-тарау. Жергілікті қаржы	
15.1. Жергілікті қаржының мәні мен маңызы	337
15.2 Жергілікті бюджеттердің мәні, кірістері мен шығыстары	339
15.3. Арнаулы экономикалық аймақтардың қаржысы	350
Бақылау сұрақтары	354
16-тарау. Бюджеттен тыс қорлар	
16.1. Бюджеттен тыс қорлардың мәні	355
16.2. Қазақстан Республикасының бюджеттен тыс қорлары ..	359
16.3. Қазақстан Республикасының Ұлттық қоры	360
Бақылау сұрақтары	368
17-тарау. Мемлекеттік кредит пен мемлекеттік борыш	
17.1 Мемлекеттік кредиттің мәні	369

17.2. Мемлекеттік кредиттің нысандары мен әдістері	373
17.3. Халықаралық мемлекеттік кредит	376
17.4. Мемлекеттік борыш және оны басқару.	380
Бақылау сұрақтары	393
IV-бөлім. Сақтандыру	
18-тарау. Сақтандырудың экономикалық және әлеуметтік негіздері	
18.1. Сақтандырудың әлеуметтік-экономикалық мәні, оның іс-әрекет сфералары	394
18.2. Жалпы сақтандыру және өмірді сақтандыру	400
18.3. Міндетті әлеуметтік сақтандыру	405
18.4 Сақтық рыногы	414
Бақылау сұрақтары	420
V-бөлім. Нарықтық экономикадағы қаржының өзекті проблемалары	
19-тарау. Экономиканы мемлекеттік қаржылық реттеу	
19.1. Экономиканы мемлекеттік қаржылық реттеудің жалпы сипаттамасы мен сыныптамасы.	421
19.2. Макроэкономикалық тепе-теңдік және қаржы	424
19.3. Фискалдық саясаттың нұсқалары	427
19.4. Нарықтық тепе-теңдікке салықтардың әсері	431
Бақылау сұрақтары	435
20-тарау. Қаржы рыногы және қор биржасы	
20.1. Қаржы рыногы туралы ұғым.	436
20.2 Бағалы қағаздар рыногы, оның мәні және негізгі белгілері. Бағалы қағаздардың түрлері.	440
20.3 Бағалы қағаздардың эмиссиясы және айналысқа шығарылуы. Бағалы қағаздар рыногының қатысушылары.	452
20.4. Қор биржасы.	467
Бақылау сұрақтары	470
21-тарау. Сыртқы экономикалық байланыстар жүйесіндегі қаржы	
21.1. Сыртқы экономикалық қызметтің және оның даму бағытының сипаттамасы	471
21.2. Сыртқы экономикалық қызметті реттеудің нысандары мен әдістері	480
21. 3. Валюта ресурстарын қалыптастыру және пайдалану	487
21.4. Елдің төлем балансы	491
Бақылау сұрақтары	495
22-тарау. Қаржы және инфляция	
22.1. Инфляцияның табиғаты және оның қаржымен өзара байланысы.	496
22.2. Инфляцияға қарсы саясат шаралары	506
Бақылау сұрақтары	513
Әдебиеттер	514
Терминдердің сөздігі	516
Предметтік сілтеуіш	543